

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

Кваліфікаційна наукова
праця на правах
рукопису

АЛХЕМЕРІ Мохаммед Алі

УДК 351.482.22

ДИСЕРТАЦІЯ

**УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ АНТИКРИЗОВОГО ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЯМИ**

281 – публічне управління та адміністрування

Подається на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії з
публічного управління

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ **М. А. Алхемері**

Науковий керівник: **ГОРНИК Володимир Гнатович**, доктор наук з
державного управління, доцент

КИЇВ – 2021

АНОТАЦІЯ

Алхемері М. А. Удосконалення механізмів антикризового публічного управління територіями. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії з публічного управління за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування. Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, Київ, 2021.

Дисертацію присвячено теоретико-методологічному обґрунтуванню положень щодо удосконалення механізмів антикризового публічного управління територіями.

У роботі досліджено зміст понять та основні засади застосування механізмів публічного управління в умовах кризи, катастроф та надзвичайних ситуацій. Дістав подальшого розвитку понятійно-категоріальний апарат державного управління шляхом уточнення сутності понять: «антикризове публічне управління територіями» як складова частина системи державного управління, що спрямована на розпізнавання, профілактику, подання негативних наслідків, а також використання можливостей, що виникають в ході криз та в умовах порушення цілісності держави для досягнення стратегічних цілей соціально-економічного розвитку територій; «регіональна антикризова політика» як політика Уряду, спрямована на захист підприємств в кризових ситуаціях і на запобігання їх банкрутства, яка здійснюється на рівні регіону з залученням висококваліфікованих фахівців, проведенням досліджень, а також розробки, прийняття і здійснення заходів, що стабілізують ситуацію в регіонах; «організаційно-економічний механізм реалізації регіональної антикризової політики» як система управлінських впливів на сукупність різних взаємопов'язаних чинників, що визначають ефективність реалізації регіональної антикризової політики, які перебувають у взаємодії і

взаємозв'язку зі стратегічною метою, яку використовують для досягнення поставлених цілей державного управління.

Удосконалено концептуальні підходи до реалізації механізмів антикризового публічного управління територіями. У роботі обґрунтовано засади реалізації стратегічного планування регіонального розвитку на основі забезпечення громадської дискусії та розширення співпраці влади з приватним сектором економіки; створення умов для активізації впровадження параметрів стратегій регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізації; формування інституціональних засад побудови та модернізації прозорої системи публічного управління територіями; визначення заходів оптимізації надання інтегрованих публічних послуг на засадах побудови дієвої системи стратегічних урядових комунікацій.

Запропоновано підходи до підвищення ефективності реалізації механізмів антикризового публічного управління на регіональному рівні. Удосконалено систему інформаційного забезпечення реалізації механізмів антикризового публічного управління територіями наступними елементами: забезпечення належного багаторівневого рівномірного доступу населення до новітніх конкурентоспроможних інформаційно-комп'ютерних технологій; оптимізація створення єдиної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури для забезпечення кіберзахисту електронних комунікацій публічної влади; побудова інтегрованої інформаційної системи публічного управління для забезпечення розробки та впровадження проектів антикризових дій на регіональному рівні.

У роботі визначено вектори розвитку системи забезпечення реалізації антикризового публічного управління територіями. Запропоновано заходи забезпечення реалізації комплексу заходів органів публічної влади щодо протидії кризовим явищам на основі використання інтерактивних інструментів та технологій відкритих даних, а також електронних звернень та електронних петицій; стимулювання забезпечення співробітництва між адміністративно-територіальними одиницями України на основі розвитку

міжрегіональних інтеграційних зв'язків; розробка єдиних стандартів адміністративних засад у сфері ринкового нагляду та стандартизації з метою створення продуктивних потужностей галузей.

Удосконалено напрями підвищення результативності реалізації механізмів антикризового публічного управління на регіональному рівні. Визначено необхідність запровадження електронної взаємодії органів публічної влади та населення на основі надання інтегрованих електронних послуг; трансформація системи органів публічного управління з метою запобігання та протидії корупції та спрямування коштів на підвищення добробуту населення; сприяння посиленню заходів, спрямованих на подолання бідності та соціальної інтеграції найбільш вразливих верств населення на основі дотримання принципу соціальної справедливості; забезпечення інформаційного суверенітету України та безпечності публічного простору в умовах відновлення територіальної цілісності України з одночасною реінтеграцією громадян до єдиного конституційного простору України.

Обґрунтовано інструментарій реалізації антикризового публічного управління територіями на основі кластерного підходу. Запропоновано заходи підтримки учасників інтеграційних процесів на основі розвитку інноваційного бізнесу та забезпечення міжгалузевих зв'язків; створення умов для підвищення податкової інформованості суб'єктів територіальної організації економічної системи на основі використання новітніх ІТ-технологій; диверсифікація бізнес-можливостей в процесі реалізації інфраструктурних територіальних соціально-економічних проектів, які направлені на розвиток регіонів.

Удосконалено організаційно-економічний механізм реалізації регіональної антикризової політики. Запропоновано заходи забезпечення впровадження єдиних стандартів реалізації концесійної діяльності з одночасним наданням методичної та консультативної допомоги щодо реалізації проектів державно-приватного партнерства при Міністерстві

економічного розвитку і торгівлі України; упорядкування державних видатків за напрямом реалізації державно-приватного партнерства; забезпечення взаємодії між територіальними громадами та приватним сектором щодо питань створення умов для подальшого розвитку міжрегіональних продовольчих зв'язків з метою розбудови миру в східних регіонах України.

Ключові слова: антикризове управління, криза, публічне управління, антикризове публічне управління, кластеризація, управління територіями, регіональне управління, регіон.

ANNOTATION

Alchemi M.A. Improvement of the mechanisms of anti-crisis public administration of territories. – Qualifying scientific work as a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in Public Administration, specialty 281 - Public Administration. - Tavriya National University named after V.I. Vernadsky, Kyiv, 2021.

The content of the concepts and basic principles of application of mechanisms of public administration in the conditions of crisis, disasters and emergency situations is researched in this work. The concept-categorical apparatus of state administration developed further by clarifying the essence of the concepts: «anti-crisis public management of territories» as an integral part of the system of public administration aimed at recognition, prevention, submission of negative consequences, as well as the use of opportunities that arise during crises and in conditions of violation of the integrity of the state in order to achieve the strategic objectives of the socio-economic development of territories; «regional anti-crisis policy» as a policy of the Government aimed at protecting enterprises in crisis situations and preventing their bankruptcy, carried out at the regional level with the involvement of highly qualified specialists, research, as well as the development, adoption and implementation of measures that stabilize the situation in the regions; «organizational and economic mechanism of implementation of regional anti-crisis

policy» as a system of managerial influences on a set of various interconnected factors that determine the effectiveness of the implementation of regional anti-crisis policy, which are in interaction and interconnected with the strategic goal, which is used to achieve the goals of public administration .

The conceptual approaches to implementation of mechanisms of crisis management of public management of territories have been improved. The paper substantiates the principles of realization of strategic planning of regional development on the basis of public discussion and expansion of cooperation between authorities and the private sector of the economy; creation of conditions for activation of implementation of parameters of regional development strategies on the basis of smart specialization; formation of institutional principles for the construction and modernization of a transparent system of public management of territories; definition of measures to optimize the provision of integrated public services on the basis of building an effective system of strategic government communications.

Approaches to increase the effectiveness of mechanisms of crisis management public administration at the regional level are offered. The system of information support for the implementation of mechanisms of crisis management of public areas by the following elements has been improved: provision of proper multi-level uniform access of the population to the newest competitive information and computer technologies; optimization of the creation of a single information and telecommunication infrastructure to provide cyber defense of electronic communications of public authority; construction of an integrated information management system for public administration to ensure the development and implementation of anti-crisis actions at the regional level.

The vectors of development of the system for ensuring the implementation of anti-crisis public management of territories are defined in the work. Measures to ensure the implementation of a complex of measures of public authorities on counteraction to crisis phenomena on the basis of the use of interactive tools and technologies of open data, as well as electronic appeals and electronic petitions;

stimulation of cooperation between administrative-territorial units of Ukraine on the basis of development of interregional integration links; development of common standards of administrative bases in the field of market supervision and standardization with the purpose of creation of productive capacities of branches.

The directions of increasing the effectiveness of the implementation of anti-crisis public administration mechanisms at the regional level have been improved. The necessity of introduction of electronic interaction between public authorities and the population is determined on the basis of the provision of integrated electronic services; the transformation of the system of public administration bodies in order to prevent and counteract corruption and to direct funds for the welfare of the population; assistance in strengthening measures aimed at poverty eradication and social integration of the most vulnerable sections of the population based on observance of the principle of social justice; ensuring the informational sovereignty of Ukraine and the safety of the public space in the conditions of restoring the territorial integrity of Ukraine with the simultaneous reintegration of citizens into a single constitutional space of Ukraine.

The author has substantiated the tools for implementing anti-crisis public management of territories based on the cluster approach. The measures of support of participants of integration processes on the basis of development of innovative business and providing of inter-branch connections are offered; creation of conditions for increase of tax information of subjects of territorial organization of the economic system on the basis of the use of the latest IT technologies; diversification of business opportunities in the process of realization of infrastructure territorial socio-economic projects aimed at the development of regions.

The organizational and economic mechanism of the implementation of the regional anti-crisis policy has been improved. Measures to ensure the implementation of unified standards for the implementation of concession activities are proposed, while providing methodological and consultative assistance on implementation of public-private partnership projects under the Ministry of

Economic Development and Trade of Ukraine; ordering public expenditures in the direction of realization of public-private partnership; Ensuring interaction between territorial communities and the private sector with regard to creating conditions for the further development of interregional food relations with a view to building peace in the eastern regions of Ukraine.

Dissertation is devoted to the theoretical and methodological substantiation of the provisions on the improvement of mechanisms of crisis management of the territories' public administration.

Keywords: crisis management, crisis, public administration, anti-crisis public administration, clusterization, territorial management, regional governance, region.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Алхемері Мохаммед Алі. Теоретичні засади розвитку антикризового публічного управління територіями. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. Том 29 (68). № 5. 2018. С. 60-65.

2. Алхемері Мохаммед Алі. Тенденції реалізації сучасних механізмів антикризового публічного управління територіями. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. Том 29 (68). № 6. 2018. С. 25-29.

3. Алхемері Мохаммед Алі. Основні положення реалізації політики антикризового публічного управління на регіональному рівні. Вісник Національного університету цивільного захисту України : зб. наук. пр. X. : Вид-во НУЦЗУ, 2019. Вип. 1 (10). С. 280-287. (Серія "Державне управління").

Стаття у періодичному науковому виданні іншої держави, яка входить до Європейського Союзу

4. Datsii O., Alhemeiri Mohammed Ali. Clustering as a Strategic Tool of Anticrisis Public Management of Territories. International Journal of New Economics, Public Administration and Law, № 2 (4), Swinoujście, Polska, Varna, Bulgaria, 2019. P. 97-107. *Особистий внесок: визначено засади регіонального економічного розвитку на основі стимулювання створення та функціонування кластерів та реалізації антикризових програм.*

Стаття у періодичному науковому виданні, що включене до наукометричної бази Scopus

5. Andriushchenko K., Datsii O., Aleinikova O., Abdulla A. M., Ali A. M. (2019). Improvement of the water resources management system at the territorial level. Problems and Perspectives in Management, 17(3), 421-437.

doi:10.21511/ppm.17(3).2019.34. *Особистий внесок: розроблено концептуальні підходи до реалізації механізмів антикризового публічного управління територіями.*

Тези конференцій

6. Алхемері Мохаммед Алі. Сучасна система антикризового публічного управління територіями. Європейський вимір реформування публічного управління в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (2 листопада 2018 року). за заг. ред. О. І. Пархоменко-Куцевіл. К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018. С. 11-13.

7. Алхемері Мохаммед Алі. Роль антикризового публічного управління в умовах сучасних інституційних перетворень. Теоретичні аспекти та практичні проблеми управління, економіки та природокористування в Україні. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м Київ, 22-23 листопада 2018). упоряд. Мітал О.Г. Київ: Таврійський національний університет імені В.І Вернадського, 2018. С. 125-127.

8. Алхемері Мохаммед Алі. Організаційно-економічний механізм реалізації регіональної антикризової політики: теоретичний підхід. Інноваційні економічні механізми для розвитку підприємств, регіонів, країн: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 15-16 лютого 2019 р. Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2019. С. 36-38.

9. Алхемері Мохаммед Алі. Антикризове публічне управління територіями: основні засади реалізації. Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 17-18 травня 2019 р. за заг. ред. В.П. Садкового. Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2019. С. 288-291.